

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kie/aktualnosci/246100,Polacy-wobec-wojny-z-sowiecka-Rosja-w-1920-r-Nowa-wystawa-w-Przystanku-Historia.html>
17.08.2026, 13:45

[Następny](#)

[Powrót](#)

Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. Nowa wystawa w „Przystanku Historia”

Bij bolszewika! Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. - to tytuł wystawy planszowej, którą prezentujemy w „Przystanku Historia” w Kielcach (ul. Warszawska 5).

12.08.2026

[Bitwa Warszawska Wojna polsko-bolszewicka](#)

Bij bolszewika! Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. Nowa wystawa w „Przystanku Historia”. Fot. IPN Kielce

Bij bolszewika! Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. Nowa wystawa w „Przystanku Historia”. Fot. IPN Kielce

Bij bolszewika! Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. Nowa wystawa w „Przystanku Historia”. Fot. IPN Kielce

Bij bolszewika! Polacy wobec wojny z sowiecką Rosją w 1920 r. Nowa wystawa w „Przystanku Historia”. Fot. IPN Kielce

Starcie pomiędzy odrodzoną Polską, a rządzoną przez bolszewików i pogrążoną w wojnie domowej Rosją, było nieuniknione. Oba państwa wyszły z Wielkiej Wojny z nieustalonymi granicami. Polska dążyła do odzyskania terenów sprzed rozbiorów. Roman Dmowski twierdził, że „między dwoma wielkimi państwami, Niemcami a Rosją, miejsca na małe, słabe państewko nie ma. Tu może istnieć tylko państwo wielkie”. Z kolei Naczelnik Państwa Józef Piłsudski starał się realizować koncepcję federacyjną, która zakładała powstanie na wschód od granicy polskiej państw sprzymierzonych z Rzeczypospolitą.

Dla bolszewików pokonanie państwa polskiego było jedynie etapem. Po połączeniu Rosji ze zrewoltowanymi Niemcami, Austrią i Węgrami, nastąpić miała ogólnoświatowa rewolucja. Taki cel przyświecał bolszewikom w 1920 r.: „Poprzez trupa białej Polski – pisał w rozkazie z 2 lipca 1920 r. dowódca Frontu Zachodniego Michaił Tuchaczewski – prowadzi droga do światowego pożaru”.

Do połowy 1920 r. walki toczyły się setki kilometrów od Warszawy, Krakowa, Łodzi, Torunia, czy Poznania. Społeczeństwo polskie wiedzę o wojnie czerpało z gazet, a wieści dochodzące z frontu raczej napawały optymizmem. Ludność ponosiła ciężary na rzecz wojska, w większości jednak nie została dotknięta bezpośrednimi skutkami działań zbrojnych. Sytuację zmieniła ofensywa rosyjska rozpoczęta w pierwszych dniach lipca 1920 r. Zajęcie części ziem etnicznie polskich, zagrożenie bytu państwa i perspektywa sowietyzacji, wzmogły gotowość do obrony oraz ofiarność.

Latem 1920 r. w Polsce ucichły polityczne spory. W obliczu niebezpieczeństwa wszystkie partie – za wyjątkiem komunistów – wzywały do obrony Ojczyzny. Do wysiłku zachęcała prasa, organizacje społeczne, duchowieństwo katolickie oraz przedstawiciele innych wyznań. Nadzwyczajna mobilizacja społeczeństwa, jego zaangażowanie w wojnę były jednymi z najważniejszych czynników, które przyczyniły się do pokonania Rosji i obrony niepodległości. Zwycięstwo z 1920 r. skonsolidowało społeczeństwo polskie. W okresie międzywojennym stanowiło fundament wychowania patriotycznego Polaków.

Ekspozycję „Bij bolszewika!” stworzyli pracownicy Referatu Edukacji Narodowej Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach przed sześcioma laty, z okazji 100 rocznicy Bitwy Warszawskiej.

Na 18 planszach części głównej wystawy ukazany został wkład społeczeństwa polskiego w zwycięstwo nad bolszewikami, mobilizacja w obliczu zagrożenia i różne formy pomocy dla walczącej na wschodzie armii. Można się zapoznać z materiałami dotyczącymi m.in. obywatelskich komitetów obrony państwa, werbunku do Armii Ochotniczej, Straży Obywatelskiej, działalności organizacji kobiecych, wsparcia udzielanego wojsku i udziału cywilów w obronie miast w sierpniu 1920 r.

Warstwę graficzną wystawy tworzą głównie fotografie archiwalne. W mniejszym stopniu wykorzystane zostały plakaty, odezwy, ulotki czy wycinki prasowe. Materiały te pochodzą z archiwów, muzeów, bibliotek i innych instytucji polskich oraz zagranicznych.

Całość składa się z dwóch części. W pierwszej – ogólnopolskiej, monograficznej, omówiony został stosunek Polaków do wojny w 1920 r. Część druga – regionalna, to biogramy 20 osób urodzonych na terenie obecnego woj. świętokrzyskiego lub związanych z tymi terenami, które u progu niepodległości włączyły się do obrony państwa przed Armią Czerwoną.

Zapraszamy do oglądania. Ekspozycja będzie prezentowana do końca sierpnia.

„Przystanek Historia” jest czynny od wtorku do piątku, w godz. 8.15-16.15. Wstęp wolny.

Więcej informacji o wystawie: [ekspozycja do pobrania](#).

[Poprzedni Strona](#)

Kielce

Kielce

II Rzeczpospolita

Wystawa